

Kravelement:

8.1 Planering och styrning av verksamheten

Ansvarig handläggare:

Handläggare för hållbar utveckling

Dokument nr:

M15

Faställd av:

Förvaltningschef

Diariernr:

600-17

Giltig från:

2017-08-30

Bilagor:

Version nr:

4

Sidor:

Sida 1 av 15

Ersätter:

tidigare fastställd version med dnr 349-16

RUTIN FÖR KEMIKALIEHANTERING

Syfte

Rutinen är till för att stödja kemikaliehanteringen i högskolans verksamhet såväl inom forskning och undervisning som inom annan verksamhet där kemikalier används. Reglerna är baserade på krav i lagstiftningen och är anpassad till verksamheten vid Högskolan i Borås. Syftet är att sammanfatta den omfattande lagstiftningen till konkreta applicerbara hanteringsanvisningar anpassade för verksamheten.

Kravelement:
8.1 Planering och styrning av
verksamheten
Ansvarig handläggare:
Handläggare för hållbar utveckling

Dokument nr:
M15
Faställd av:
Förvaltningschef

Diariernr:
600-17
Giltig från:
2017-08-30

Bilagor:
Version nr:
4

Sidor:
Sida 2 av
15
Ersätter:
tidigare
fastställd
version
med dnr
349-16

Ansvar	3
Beskrivning	4
Inledning	4
Inköp av kemikalier	4
A) Produktvalsregeln	5
B) Utfasning	5
C) Import från länder utanför EU	5
Säkerhets-datablad	6
Kemikalie-register.....	6
Förvaring av kemikalier	6
Krav vid förvaring i förvaringsskåp	7
Sanering och riskhantering.....	8
Märkning av förpackningar	9
Introduktion för laboratorie-arbete	9
GMO	9
CMR-klassade ämnen	9
Luft-föroreningar	10
Avfall och avlopp	10
Transport av kemiska produkter	11
Risker och nödlägen	12
Riskbedömning	12
Nödlägen	13
Tillbud och avvikelser-hantering.....	14
Dokumentation	15
Enhetsspecifika rutiner.....	15
Tips och information	15

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 3 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Ansvar

Akademichef samt förvaltningschef ansvarar för kemikaliehanteringen vid akademien respektive enheten för verksamhetsstöd. Akademichef/förvaltningschef utser en eller flera kemikalieansvariga, inom de verksamheter där kemikaliehantering sker, som stöd för övriga anställda och studenter.

Kemikalie-samordnare

Kemikaliesamordnaren handlägger högskolans kemikalierutin och samordnar högskolans kemikaliegrupp. Kemikaliesamordnaren följer utvecklingen inom kemikalielagstiftningen, är delaktig i internrevisionsarbetet samt medverkar i anordnandet av internutbildningar inom kemikalieområdet. Kemikaliesamordnaren hanterar högskolans tillståndsansökningar och är rådgivare i organisationen gällande kemikaliefrågor. Kemikaliesamordnaren är en länk mellan kemikalieområdet och högskolans övergripande arbete med arbetsmiljö och hållbar utveckling och samarbetar med medarbetare inom dessa områden.

Kemikalie-ansvarig

Respektive kemikalieansvarig ansvarar för att Rutin för kemikaliehantering efterlevs kring berört kemikalieområde.

Kemikaliegrupp

Kemikalieansvariga samarbetar i en högskolegemensam kemikaliegrupp vilken kan utföra riskbedömningar vid inköp av nya kemikalier, byta erfarenheter samt uppdatera *Rutin för kemikaliehantering* tillsammans med kemikaliesamordnare. En sammankallande för gruppen ska finnas utsedd.

Frågor besvaras i första hand av kemikalieansvariga vid respektive akademi/enhet.

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 4 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Beskrivning

Inledning

Hantering av kemikalier berörs av en mängd författningar gällande dels skydd för person och hälsa, dels skydd för miljön. Framförallt det sistnämnda har utvecklats starkt under det senaste decenniet i och med miljöbalken och europeiska bestämmelser. Aktuell miljölagstiftning gällande kemikaliehantering återfinns i Högskolans laglista M06 vilken uppdateras löpande.

Ett övergripande mål bör alltid vara att minska volymer av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter. Ett sätt att minska förbrukningen är att genomföra laborationer i mindre skala både i forskning och i undervisning. Den som genomför en laboration bör välja en metod som minimerar användningen av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter.

Inköp av kemikalier

Alla vid högskolan som hanterar och köper in kemiska produkter ska, enligt Miljöbalken, kap 2, 4 § produktvalsregeln, eftersträva en substitution till mindre miljö- och hälsofarliga kemiska produkter.

Inköp av kemikalier ska ske genom kontakt med en kemikalieansvarig. Utsedda kemikalieansvariga undersöker möjligheter för bättre alternativ samt informerar om alternativ när sådana finns. Störst ansträngning i arbetet med att hitta miljövänligare alternativ ska ägnas sådana kemikalier som används i större mängder, är särskilt giftiga eller som används i undervisning.

Inköp av tillståndspliktiga och/-eller faroklassade kemikalier ska föregås av en riskbedömning som sker i samråd med en kemikalieansvarig. Riskbedömningen sker utifrån säkerhetsdatablad och annan information

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 5 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

om kemikalien med hänsyn tagen till samtliga aspekter i denna rutin d.v.s. minskning av volymer, förvaring, transport och avfallshantering.

Inköp ska även ske med hänsyn tagen till:

A) Produktvalsregeln

Två substitutioner har preciserats i lagstiftning och ska göras under förutsättning att verksamhetens kvalitet kan upprätthållas samt att det är ekonomiskt rimligt och praktiskt genomförbart:

(1) Halogenerade lösningsmedel byts ut mot icke-halogenerade lösningsmedel och (2) Bly, kadmium, kvicksilver och andra tungmetaller byts ut mot andra föreningar.

B) Utfasning

I Kemikalieinspektionens databas PRIO (www.kemi.se) finns en mängd ämnen upptagna som enligt lagstiftning ska fasas ut. Kemikalieansvariga ska hålla sig uppdaterade enligt denna lista för att så långt det är möjligt undvika inköp av listade ämnen.

C) Import från länder utanför EU

Vid inköp ska eftersträvas att köpa från återförsäljare inom EU. Den som importerat en kemikalie från ett utomeuropeiskt land ansvarar för att utarbeta ett säkerhetsdatablad eller skaffa nödvändig skriftlig risk- och skyddsinformation för de importerade ämnena (REACH).

Om import sker från Europeiska unionen ska, enligt REACH, ett säkerhetsdatablad bifogas. Vid import av kemiska produkter utanför EU ska en verksamhetsanmälan till produktregistret göras, om de produkter som importeras har vissa tulltaxenummer (se Laglista M06). Vid import av mer än 100 kg av någon enskild kemisk produkt per år, ska en produktanmälan göras.

D) Tillståndsplikt

Vid inköp av kemikalier, beredningar eller ämnen kontrolleras om det föreligger tillståndsplikt.

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 6 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Säkerhetsdatablad

Alla kemikalier ska ha ett säkerhetsdatablad som av leverantören utformats på svenska. Säkerhetsdatabladen ska även vara översatta till lämpligt språk. Finns inte säkerhetsdatablad bifogade vid inköp av ny kemikalie ska berörd kemikalieansvarig tillse att ett sådant underlag tas fram via leverantörens hemsida eller dylikt. Säkerhetsdatabladen ska även uppdateras vid behov, dock minst vart tredje år. För gamla produkter som ej längre säljs ska dock det senast uppdaterade säkerhetsdatabladet användas.

Säkerhetsdatabladen ska av kemikalieansvarig hållas aktuella och vara tillgängliga, vid varje lokal, för alla personer som hanterar produkterna.

Kemikalieregister

Högskolan i Borås laborieverksamhet är inte tillståndspliktig men i förebyggande syfte bör förordningen om egenkontroll beaktas. Enligt förordningen ska ett kemikalieregister finnas med information om:

- Omfattning och användning av produkten
- Information om produktens eller organismens hälso- och miljöskadlighet
- Klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.
- Förvaringsplats/antal förpackningar/mängd
- Säkerhetsdatablad
- Leverantör

Förvaring av kemikalier

Det är svårt att ge en heltäckande information om förvaring av kemiska produkter p.g.a. det stora antalet kemikalier, med vitt skilda egenskaper. På kemikalieinspektionens hemsida går det att finna bra information om säker kemikaliehantering. En annan bra informationskälla till om hur varje kemisk produkt ska förvaras är produkternas säkerhetsdatablad.

Kemikalieansvariga ansvarar för att kemikalier förvaras på ett tillfredställande vis. Kemiska produkter ska förvaras på ett sådant sätt att

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 7 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

obehöriga inte kan komma åt dem. Vid förvaring av kemikalier ska även särskild hänsyn tas till risker med samförvaring och hälso- eller miljöfarliga egenskaper hos kemikalien.

Generellt gäller:

- Giftiga kemikalier ska förvaras separat i särskilt avsett skåp som ska hållas låst.
- Giftiga kemikalier som också har brandfarliga egenskaper förvaras enskilt och separat från andra giftiga eller brandfarliga kemikalier.
- Flyktiga lösningsmedel etc. som vid inandning kan befaras medföra berusning ska förvaras på ett sådant sätt att denna typ av användning hindras/motverkas
- Ej syror och baser tillsammans.
- Ej starka syror och organiska ämnen tillsammans.
- Ej kraftigt oxiderande ämnen tillsammans med oxiderbara ämnen.
- Etrar och andra peroxidbildande ämnen förvaras mörkt och svalt i tätslutande kärl.
- Brandfarliga vätskor ska inte förvaras tillsammans med brandfarlig gas eller lättantändligt material.
- Kemikalier ska förvaras med lock om det inte är i direkt anslutning till användning av den aktuella kemikalien dels på grund av läckagerisk, dels på grund av att lättflyktiga kemikalier emitteras ut i luft. Detta gäller i synnerhet kemikalier i dragskåp.
- Förvaring ska ske i förpackningar som är avsedda för av den aktuella kemikalien. Hälsosofarliga kemiska produkter ska förvaras så att de är väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras.

Krav vid förvaring i förvaringsskåp

- Kyl- och frysskåp för förvaring av kemikalier som kan bilda brandfarliga ångor ska vara speciellt konstruerade för detta ändamål.

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 8 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Kemikalier och liknande får inte förvaras i kylskåp eller frysskåp som är avsett för förvaring av mat.

- Kemikalieförråd och laboratorier ska inte ha öppna golvbrunnar. Om golvbrunn finns, ska denna förses med skydd som förhindrar att läckage kan ske. Detta innebär t ex tättslutande lock, manuell öppnings- och stängningsfunktion på brunnen eller annan jämförbar anordning. Om golvbrunn ej kan förslutas ska kemikaliebehållarna vallas in i ett område som rymmer största behållarens volym + 10 % av övriga behållares volym.
- Kemikalier ska inte förvaras i dragskåp med öppet avlopp. Begränsad förvaring kan dock ske om avlopp proppats igen eller uppsamlingsavskiljare används. Observera att flaskor etc. påverkar luftcirkulationen i dragskåpet och rekommendationen är att inte förvara kemikalier i dragskåp.
- Indunstning ska inte användas som ett sätt att bli av med en kemikalierest. Alla kemikalier ska hanteras/förvaras på ett sådant sätt att utsläpp till luft minimeras. I vissa fall kan indunstning användas som ett sätt att minska vatteninnehållet i lösning, t ex oorganiska ämnen i vattenlösning. Vid indunstning av vatten från organiska lösningar ska det vara helt säkerställt att inget farligt avdunstar tillsammans med vattnet.
- Fönstret på dragskåpet ska dras ner till bottenläget när det inte används eftersom draget påverkar energiförbrukningen kraftigt.

Sanering och riskhantering

- Utrustning för sanering av spill finns förberedd och är anpassad till de aktuella kemikalierna. Det är lämpligt att utrustningen placeras lätt tillgänglig.
- Det är viktigt att brandklassningen av förvaringsskåp och förråd stämmer med de typer och mängder av kemikalier som förvaras där.

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 9 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Märkning av förpackningar Alla förpackningar ska vara märkta med produktnamn och farosymbol. Om sådan märkning inte finns p.g.a. omtappning eller ytteremballage ska uppmärkning ske

Introduktion för laboratoriearbete All ny personal och alla nya studenter som ska genomföra laboriearbete ska få en introduktion innan de tillåts arbeta självständigt i laboriet. Introduktionen ska innehålla information om agerande vid nödläge, avfallshantering, riskbedömningar och övriga grundregler för säkert laboriearbete ur både miljö- och hälsosynpunkt. Närvaro ska dokumenteras.

GMO All hantering av genetiskt modifierade organismer (GMO) måste först anmälas till vederbörlig myndighet.

CMR-klassade ämnen Hantering av Cancerogena- Mutagena och Reproduktionshämmande produkter, CMR-klassade, kemiska produkter får endast ske om det föregås av en utredning som visar att det inte är tekniskt möjligt att ersätta produkten med andra kemiska produkter som utgör mindre risk. Om det inte är möjligt att ersätta den CMR-klassade produkten så skall det utarbetas lokala rutiner och regler för hur arbetet skall bedrivas samt göras skriftliga riskbedömningar innan arbetet påbörjas.

Följande uppgifter skall särskilt tydligt anges i dokumentationen:

1. Inom vilka platser och utrymmen produkten kan förekomma samt vilka åtgärder som skall vidtas så att endast personer som behövs för arbetet vistas där.
2. Vilka skyddsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att exponeringen är minimal.
3. I vilka situationer personlig skyddsutrustning krävs.
4. Hur hantering av och funktionen hos utrustning, processer eller ventilation skall övervakas så att man tidigt kan upptäcka avvikelser som kan innebära ökad risk.

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 10 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Bristande rutiner och tillbud kan innebära förhöjd exponering av dessa ämnen och det kan i sin tur leda till ohälsa, på kort eller lång sikt. Utredning och riskbedömning ska dokumenteras.

Luft- föroreningar

Luftföroreningar kan innehålla inslag av både kemiska och mikrobiologiska föroreningar, men även av organiska luftföroreningar. Med luftförorening menas ett ämne eller en blandning av ämnen i luft som över en viss halt kan medföra ohälsa. Halten av luftföroreningar ska kontrolleras genom en bedömning av om halten av respektive ämne är godtagbar. Mätningar kan behöva utföras när ny utrustning börjar användas eller när det annars finns anledning att misstänka att halten luftföroreningar ökar.

Avfall och avlopp

För att minska miljöbelastningen och risken att släppa ut skadliga ämnen från verksamheten är det viktigt att alla bidrar till att minska kemikalieutsläppen till avloppsnätet så långt det är möjligt. Kemikalieansvariga bedömer om ämnet ska klassas som avfall eller kan släppas till avlopp. Grundregeln när det gäller kemikalieavfall är; *alla kemikalielösningar som till sitt kemiska innehåll skiljer sig från normalt hushållsavlopp ska samlas i slaskbehållare och skickas till destruktion som farligt avfall.*

Alla kemikalierester, som inte kan hållas till avlopp, räknas som farligt avfall. Olika typer av kemikalieavfall ska inte blandas utan förpackas i separata behållare för klorerade och ickeklorerade lösningsmedel, syror, baser och oxiderande ämnen etc.

För att det farliga avfallet ska kunna hämtas och transporteras av avfallsentreprenör ska det förpackas i godkända kärl och kartonger samt märkas med innehåll. Även glas och plastvaror som kontaminerats med farliga kemikalier ska hanteras som farligt avfall. Ett lämpligt utrymme för förvaring av kemikalieavfall ska finnas utsedd.

Avloppsvatten från högskolan går till Gässlösa och kan endast tas emot under förutsättning att det kan behandlas i reningsverket. Verket är byggt

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 11 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

för att behandla de föroreningar som normalt förekommer i avloppsvatten från hushåll. Miljöfarliga och skadliga ämnen, såsom tungmetaller och vissa organiska ämnen som är svårnedbrytbara, giftiga, bioackumulerande (lagras i levande organismer) eller nitrifikations-/ denitrifikationshämmande (stör kväveavskiljningen) får inte hällas ut i avloppsnätet. Det är mycket viktigt att fluorkarboner, fosforbaserade flamsskyddsmedel, miljöfarliga ämnen (klassade med beteckningen N) och prio-ämnen inte hamnar i avloppet. Inte ens rengöringsvattnet som innehåller små mängder av dessa ämnen får hamna i avloppet. Restriktionen är inte mängdberoende.

Endast lösningar som utan några som helst tvivel är helt ofarliga får tillföras avloppet. Effekter på följande ska beaktas; personal, ledningssystem, rörmokare, Borås stads reningsverks olika processer, Viskan och dess organismer, Kattgatt och Atlanten etc. på både kort och lång sikt. Kontrollera noga att lösningen inte innehåller några skadliga bikemikalier. Sura eller basiska lösningar kan skada avloppssystemet, varför pH-värdet för dessa ska justeras.

Om en kemikalie ska tillföras avloppet ska två punkter vara uppfyllda:

1. Mycket små mängder av mer eller mindre ofarliga kemikalier av hushållskaraktär. Detta bedöms av kemikalieansvarig med kunskap inom kemikalielagstiftning.
2. pH-värdet ska vara lägst 6,5 och högst 10

Utsläpp av ämnen som inte uppfyller kraven i dessa riktlinjer ska, omedelbart anmälas till räddningstjänsten södra Älvsborg tfn 033-17 29 00 eller Miljöförvaltningen i Borås, tfn 033-35 30 00.

Transport av kemiska produkter

Transport av kemikalier som räknas som farligt gods ska ske med transportör som har tillstånd att transportera farligt avfall. Egen transport av farligt gods på allmän väg är förbjuden. Med farligt gods avses gods som består av eller innehåller:

- Explosiva ämnen och föremål,

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 12 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

- Gaser,
- Brandfarliga vätskor,
- Brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen och fasta okänsliggjorda explosivämnen, självantändande ämnen och ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten,
- Oxiderande ämnen och organiska peroxider,
- Giftiga och smittförande ämnen,
- Radioaktiva ämnen,
- Frätande ämnen

Vid transport av farligt avfall gäller att transport ska ske genom godkänd transportör. Transportdokumenten räknas som redovisande dokument och ska signeras av hämtare, lämnare och mottagare. Signerade dokument sparas i pärm hos respektive kemikalieansvarig. Se högskolans *Rutin för avfallshantering*.

Risker och nödlägen

I det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår riskbedömning. Ansvariga ska göra riskbedömningarna för de arbetsmoment där arbete med kemiska produkter sker. Riskbedömningar och handlingsplaner för uppföljning ska vara dokumenterade och tillgängliga. Observera att riskerna för skador på personal samt riskerna för skador i miljön och människor i omgivningen, ska bedömas.

Riskbedömning

Riskbedömningar bör innehålla:

- Farligt avfall, hantering och utsläpp
- Luftföroreningar i lokal från dragskåp
- Utsläpp till avlopp, golvbrunnar/vask
- Olyckor/utsläpp vid förvaring av kemikalier

Riskbedömningar ska genomföras vid följande tillfällen/situationer:

Inköp

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 13 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Vid inköp av ny produkt ska säkerhetsdatablad begäras in. Utifrån det genomförs en riskbedömning med avseende på:

- Produktens farliga egenskaper för såväl människa som miljö, om produkten är CMR-klassad sker utredning och särskild riskbedömning (se tidigare avsnitt om CMR-klassade produkter).
- Luftföroreningar med risk för såväl hälsa och miljö
- Specifika lagkrav för hantering av kemikalien/produkten
- Behov av tillståndsansökan eller anmälan till produktregistret
- Produktvalsprincipen – Varor som är farliga för miljön ska, om möjligt, ersättas med bättre alternativ
- Försiktighetsprincipen – Om osäkerhet föreligger om ett ämnes farlighet ska det betraktas som farligt.
- Reach – om en vara köps in från ett land utanför EU kan denna behöva registreras eller anmälas till produktregistret.

Som stöd för riskbedömningen finns Begränsningsdatabasen – (databas för att snabbt hitta regler om förbud och andra användningsbegränsningar som gäller i Sverige för enskilda kemiska ämnen eller ämnesgrupper inom Kemikalieinspektionens verksamhetsområde) samt PRIO- databas för stöd vid riskhantering på www.kemi.se

Laborationer och projekt

Riskbedömningar ska finnas för samtliga planerade laborationer och vara dokumenterade, aktuella och tillgängliga för alla berörda.

Vid tillfällen som ej ingår i ordinarie laborationsverksamhet med lärarhandledning ska studenter och personal genomföra egna riskbedömningar.

Nödlägen

Genomförda riskbedömningar är redovisande dokument som ska bevaras hos respektive kemikalieansvarig.

All personal som vistas i laboratorier ska känna till vad de ska göra vid ett eventuellt nödläge (rädda, larma, varna, användning av brandsläckare och nödduschar samt kunskap om utrymningsvägar etc.).

Kravement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 14 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Det ska finnas rutiner för hur man ska agera vid nödlägen, t ex spill, explosionsrisk eller brand. Rutinerna ska vara kommunicerade och om de är omfattande och komplicerade även dokumenterade och lättillgängliga. Nödlägesberedskap ska också övas regelbundet.

Akademichef/förvaltningschef ansvarar för att säkerhetsarbetet fungerar, oavsett vem som utför det praktiska arbetet. Säkerhetsutrustning ska kontrolleras med regelbundna intervaller.

Alla nödlägen som sker ska rapporteras som tillbud till personalavdelningen.

Tillbud och avvikelshantering

Tillbud

Med tillbud avses en plötslig händelse som hade kunnat leda till, men inte ledde till, personskada. Ett tillbud har ofta samma orsak som en arbetsolycka. Det är därför viktigt att tillbud uppmärksammas.

När ett tillbud inträffat ska medarbetaren beskriva händelseförloppet på en tillbudsblankett (finns i Blankettarkivet) som lämnas till närmaste chef samt skicka kopia på blanketten till HR.

Om ett tillbud inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska detta omedelbart anmälas till Arbetsmiljöverket.

Läs mer i ”Arbetsmiljöpyramiden” på www.hb.se.

Avvikelse

En avvikelse kan vara en händelse som skulle kunna leda till en miljöolycka. En avvikelse är också en handling som ej är i överensstämmelse med denna rutin.

Alla avvikelser ska anmälas till miljoledningssystemet@hb.se.

OBS!

Kravelement: 8.1 Planering och styrning av verksamheten	Dokument nr: M15	Diariernr: 600-17	Bilagor:	Sidor: Sida 15 av 15
Ansvarig handläggare: Handläggare för hållbar utveckling	Faställd av: Förvaltningschef	Giltig från: 2017-08-30	Version nr: 4	Ersätter: tidigare fastställd version med dnr 349-16

Om utsläpp av kemikalier sker ska detta direkt rapporteras till räddningstjänsten södra Älvsborg tfn 033-17 29 00 eller Miljöförvaltningen i Borås, tfn 033-35 30 00.

- Dokumentation** Vid varje enhet som hanterar kemikalier enligt denna rutin ska dokumentation finnas enligt:
- Kemikalierregister
 - Riskbedömningar
 - Tillbudsrapporter
 - Dokumentation över introduktion av studenter/medarbetare.
- Enhetspecifika rutiner** Enheter kan utarbeta egna anpassade rutiner för exempelvis:
- Introduktion av nya studenter/medarbetare inför arbete med kemikalier
 - Hantering av säkerhetsdatablad
 - Uppföljning av lagar och andra krav som gäller för denna typ av verksamhet
 - Kemikalieansvarigas ansvarsområde
 - Mallar för riskbedömningar
- Tips och information**
- Kemikalieinspektionen: www.kemi.se/
 - PRIO-databasen www.kemi.se
 - Arbetsmiljöverket <http://www.av.se/>
 - Högskolans laglista / Notisum